

Nr 268.

Godkänd av första kammaren den 31 maj 1923.

Godkänd av andra kammaren den 31 maj 1923.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl.

(Bankoutskottets utlåtande nr 61.)

Till Konungen.

Under elfte huvudtiteln av den till innevarande riksdag avlätna statsverkspropositionen har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på de propositioner om anvisande av medel för ändamålet, som kunde bliva förelagda riksdagen, *dels* i punkt 5 till beredande av dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. för budgetåret 1923—1924 beräkna ett extra förslagsanslag av 1,900,000 kronor, *dels ock* i punkt 41 till beredande av dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter militära befattningshavare för budgetåret 1923—1924 beräkna ett extra förslagsanslag av 500,000 kronor.

Vidare har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 9 mars 1923 avläten proposition nr 211, under återopande av propositionen bilagt

utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

1) godkänna ett propositionen bilagt förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl.;

2) medgiva, att kostnaderna för dyrtidstillägg åt änkor och barn samt övriga anhöriga efter befattningshavare i statens tjänst, vilka varit anställda vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar, statens vattenfallsverk och statens domäner eller vid av nämnda verk övertagna företag eller inrättningar, må bestridas av de medel, av vilka vederbörande verks omkostnader i övrigt bestridas;

3) för budgetåret 1923—1924 under elfte huvudtiteln såsom extra förslagsanslag anvisa

dels till dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. ett belopp av 2,000,000 kronor;

dels ock till dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter militära befattningshavare ett belopp av 550,000 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts föreliggande förslag innebär en reduktion av de nu utgående dyrtidstilläggen till änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst. De föreslagna nya grunderna synas riksdagen väl avvägda, varför riksdagen funnit sig böra bifalla propositionen.

Enligt Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag ökas dyrtidstillägget för änka med ett eller flera minderåriga barn med en tiondel för varje barn. Vid granskning av detta förslag har riksdagen övervägt lämpligheten av att även för ifrågavarande pensionärer införa en bestämmelse om fast barntillägg efter samma grunder, som faststälts av riksdagen i fråga om i tjänst varande befattningshavare och beträffande f. d. befattningshavare. En dylik anordning har emellertid befunnits sakna betydelse för de lägsta pensionstagarna med ett flertal barn, vilkas dyrtidstillägg redan med tillämpande av Eders Kungl. Maj:ts förslag uppgå till belopp, som motsvara full kompensation eller något därutöver. För övriga pensionärer skulle åter ett fast barntillägg medföra en försämring i jämförelse med det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna procentuella tillägget. Med hänsyn härtill och då sistnämnda förslag synes äga vissa praktiska fördelar, har riksdagen funnit sig böra biträda detsamma.

Enligt de grunder för dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl., som fastställdes av 1922 års riksdag, skulle dyrtidstillägget reduceras för de pensionärer, vilkas pensioner anpassats efter de förhöjda pensionsunderlag, som blivit

en följd av de genomförda lönerogleringarna. En motsvarande bestämmelse fastställdes jämväl beträffande dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst, varvid dock tillika föreskrevs, att det sammanlagda beloppet av pension och dyrtidstillägg till pensionär med reducerat dyrtidstillägg icke finge överstiga vad som skulle utgått till pensionär, vilken pensionerats i samma eller motsvarande befattning och som erhölet reducerat dyrtidstillägg. Något dylikt stadgande infördes emellertid icke beträffande änkor och barn.

På grund av att reduktionen av dyrtidstilläggen i en hel del fall gjorts större än som motsvarade förhöjningen av pensionsunderlagen, har det egendomliga förhållande inträffat, att efterlevande till befattningshavare, som avlidit *efter* den 1 juli 1920, erhållit lägre sammanlagt belopp av pension och dyrtidstillägg än efterlevande till befattningshavare i samma befattning, som avlidit *före* nyssnämnda dag.

Då denna olägenhet skulle kvarstå vid ett bifall till förevarande proposition, har framhållits önskvärdheten av sådan ändring i grunderna för dyrtidstillägg åt änkor och barn, att nu berörda ojämnheter förhindrades.

Med hänsyn därtill att fastställandet av ifrågavarande pensionsbelopp icke ankommer på riksdagen, har riksdagen, som icke varit i tillfälle att under den korta tid, som stått riksdagen till buds, verkställa erforderlig utredning för ett överblickande av konsekvenserna av berörda ändringsförslag, icke funnit sig böra införa en bestämmelse i ifrågasatt syfte. Riksdagen förutsätter emellertid, att Eders Kungl. Maj:t vid framläggande av förslag i ämnet till nästa års riksdag tager sist berörda spörsmål under omprövning.

Under åberopande av vad riksdagen sålunda anfört, får riksdagen anmäla att riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition,

1) godkänt ovanberörda vid propositionen fogade förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl.;

2) medgivit, att kostnaderna för dyrtidstillägg åt änkor och barn samt övriga anhöriga efter befattningshavare i statens tjänst, vilka varit anställda vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar, statens vattenfallsverk och statens domäner eller vid av nämnda verk övertagna företag eller inrättningar, må bestridas av de medel, av vilka vederbörande verks omkostnader i övrigt bestridas;

3) för budgetåret 1923—1924 under elfte huvudtiteln såsom extra förslagsanslag anvisat

dels till dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. ett belopp av 2,000,000 kronor;

dels ock till dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter militära befattningshavare ett belopp av 550,000 kronor.

Stockholm den 31 maj 1923.

Med undersätlig vördnad.